

залежить від керівної ролі викладача, який визначає сферу дослідження, пояснює метод дослідження, стимулює дослідницьку діяльність студента.

Метод проектів, який використовується у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням, дозволяє вирішити декілька завдань – прищепити навички роботи з інформацією і навчитися використовувати для цього інформаційні технології (робота з текстовою, графічною інформацією, пошук і відбір інформації, аналіз числових даних тощо). Студенти виконують роботу з проектування іміджу підприємства громадського харчування, розробки меню, підбору рецептів фірмових страв, вибірку розстановки столів залу тощо, використовуючи в роботі матеріал з різних джерел, в першу чергу, з мережі Інтернет.

Вважаємо, що станом на сьогодні найкращим базовим інструментом ІКТ, що дозволяє здійснити на практиці найбільш популярну сьогодні концепцію змішаного навчання (Blended Education), є інтерактивна дошка SMART Board.

Застосовуючи подібний інструмент, важливо ще під час проектування слайдів заздалегідь передбачити методичні прийоми роботи з інтерактивною дошкою на різних етапах заняття. Серед прийомів роботи з інтерактивною дошкою вважаємо ефективними такі: прийом «Напиши від руки» (на слайдах можна робити позначки, здійснюючи графічне коментування, вставляти пропущені символи і слова, підписувати, підкреслювати, обводити, встановити зв'язок). Також можна використовувати цей інструмент при виконанні одного і того ж завдання на інтерактивній дошці декількома студентами по черзі.

Прийом «DragandDrop» («Перетягни і відпусти») дозволяє пересувати об'єкт на дошці з одного місця в інше, встановлювати відповідність між об'єктами, групувати, сортувати, відновлювати правильну послідовність, розташовувати елементи в порядку зростання або зменшення, конструювати об'єкти з набору деталей.

Інформаційно-комунікаційні технології створюють широкі можливості для розвитку сучасної освіти, перш за все в напрямку індивідуалізації, створюють умови для реалізації творчого потенціалу викладача та студента. Освітні засоби ІКТ включають в себе різноманітні програмно-технічні засоби, призначені для вирішення певних педагогічних завдань, що мають предметний зміст і орієнтовані на взаємодію зі студентами.

У сфері викладання технологія використання ІКТ відкриває нові дидактичні можливості, пов'язані з візуалізацією матеріалу, його «пожвавленням», можливістю представити наочно ті явища і процеси, які неможливо продемонструвати іншими способами. З'являється можливість для концентрації великих обсягів навчального матеріалу з різних джерел, представлених в різних формах, оптимально обраних і скомпонованих викладачем у залежності від потреб студентів і особливостей програми. Найбільш досконалим технічним засобом для аудиторної роботи вважаємо інтерактивну дошку та програму SMART Notebook. Перспективи подальших розробок у цьому напрямку вбачаємо в розробці комплексу конкретних завдань для майбутніх спеціалістів харчової промисловості, розроблених у середовищі вказаного програмного продукту, з метою ефективного формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів.

*Гром Г. Л.*

аспірантка кафедри технологічної та професійної освіти  
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич

## **ТРАДИЦІЇ Й ОСОБЛИВОСТІ ОВОЛОДІННЯ РЕМЕСЛОМ ХУДОЖНЬОГО ТКАННЯ**

Практика свідчить, що сьогодні вивчення ручного художнього ткацтва у закладах освіти є доволі рідкісним явищем, хоча процес оволодіння ткацьким ремеслом споконвічно було невід'ємною складовою народної педагогіки, забезпечуючи зв'язок поколінь завдяки дотриманню народних мистецьких традицій.

Передача знань про ткацьке ремесло, його історію, орнаментику, технології та ін., формування практичних умінь і навичок здійснювалися завдяки безпосередній участі

молодого покоління у процесі домашнього виробництва. Адже заняття прядінням і ткацтвом в системі традиційної народної культури споконвічно було невід'ємною складовою життя та побуту українського народу. При цьому художнє ткацтво було не лише життєвою необхідністю, а й засобом самовираження особистості майстрині.

Освоєння ткацьких знарядь, інструментів, матеріалів, технологічних операцій зі створення тканин відбувалося поетапно, коли кожна стадія в оволодінні ткацьким ремеслом співвідносилася з певною віковою фазою життя дівчини. Так, крім технологічних, майбутня ткаля також набувала певних ритуально-обрядових і художніх знань, вбирала в себе естетику текстильних виробів, притаманну конкретній місцевості. Період раннього дитинства був для дівчинки періодом вербально-візуального та тактильного пізнання світу ткацьких речей, які часто ставали її першими іграшками. Тактильне оволодіння тканим матеріалом і моторикою примітивних трудових операцій розпочиналося в 6-7 річному віці, коли дівчинка вчилася прясти – спочатку з грубого волокна, а зі зростанням майстерності і з найтоншої пряжі. Вже в підлітковому віці заняття прядінням було обов'язковим, а дівчата намагалися напярсти якнайбільше якісних ниток для свого посагу, беручи участь у колективних прядіннях на вечорницях і досвітках. Безпосередньо ремесло ткання дівчата починали освоювати з найбільш простих, найдавніших технік плетіння, використовуючи нескладні ткацькі пристосування – дощечки, сволочки, бердечки.

Слід зазначити, що технологій ткання на верстаті (кросні) дівчаток спеціально не навчали. Спочатку вони спостерігали за процесом ткання, допомагали старшим майстриням підготовляти нитки, намотувати цівки, навивати основу, піднімати узорні прутки та ін. За верстат дівчина сідала тоді, коли ноги починали діставати до підніжок. Навчання розпочиналося з виконання найпростіших фрагментів тканих виробів.

Лише після заміжжя ткацтво ставало для жінки одним із основних видів домашнього ремесла [2]. Адже на відміну від процесу прядіння, яке часто мало колективний характер, виготовлення тканин на верстаті носить суто індивідуальний характер. Воно обмежене простором хати і вимагає від ткалі уваги та концентрації, оскільки в процесі ткання задіяні обидві руки та ноги. Крім того, при виготовленні тканини необхідно рахувати кількість прокидок підткання, слідкувати за правильністю виконання орнаменту, дотримуватися рисунку переплетення. Особливо цінилося вміння швидко й якісно заправити верстат – навивати нитки основи та пробирати її в ремізки (ничениці), що вимагало кмітливості, терпіння, доброї пам'яті та просторової уяви. Далеко не кожна ткаля могла виконати таку роботу, тому загальноновизнаних «спеціалісток» запрошували заправляти верстати для виконання узорних тканин, високо оцінюючи їхню допомогу.

Із погляду символізму, притаманного традиційній народній культурі, прядіння відповідало етапу дівочтва, а процес ткання на ткацькому верстаті (кроснах) – належав до суто жіночих видів занять. Процес прядіння та його атрибути були так чи інакше включені в структуру весільних обрядів (Волинь, Полісся, Гуцульщина), а в християнській культурі Діва Марія часто зображується з атрибутами прядіння як символами непорочності та чистоти [1]. Натомість побутування в фольклорі загадок з еротичним підтекстом, де процес ткання описується з погляду злиття чоловічого і жіночого начала, відображає квінтесенцію ткацтва як процесу творення крізь призму загальнолюдського досвіду [3].

Отже, в системі традиційної народної культури ткацтво було не лише важливим домашнім ремеслом, а й засобом соціалізації жінки, засвоєння нею відповідних гендерних стереотипів, а також простором для індивідуальної творчості. Відтак оволодіння цим давнім видом художнього ремесла було тісно пов'язане з віковими особливостями й етапами досягнення жінками певного соціального статусу.

#### Література

1. Босий О. Г. Традиційні символи і магічні ритуали українців (Типологія. Семантика. Міфоструктури). Вінниця, 2004. 220 с.

2. Лобачевская О. А. Изготовление приданного и предсвадебное рукоделие – кульминация текстильного творчества в жизненном цикле женщины-крестьянки. *Взаимосвязь народного костюма, игры и обряда* : сб. ст. по материалам межрегион. науч.-практ. конф. (Смоленск, 8–9 июня 2012 г.) / отв. ред. О. Э. Эрдман. Смоленск, 2012. С. 232–241.

3. Никорак О. І. Українська народна тканина XIX – XX ст.: типологія, локалізація, художні особливості. Львів: Афіша, 2004. Ч. 1: Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). 584 с.

*Гуменюк С. В.*

студентка,

Українська академія друкарства, м. Львів

## **ПРОБЛЕМИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Сучасний аналіз підготовки майбутніх викладачів художньо-педагогічного профілю у закладах вищої освіти є дуже актуальним. Адже дана проблематика не достатньо розкрита. Досить часто надто прямолінійно трактуються складні проблеми підготовки майбутніх викладачів художнього профілю. Науковці намагаються їх розкрити через призму спілкування з мистецтвом, через осмислення і засвоєння художньо-образної інформації, через проблеми вдосконалення системи художньо-естетичного виховання.

Проблему підготовки майбутніх викладачів художньо-педагогічного профілю у вищій школі досліджували: О. Абдуліна, Б. Братусь, І. Бех, В. Бутенко, О. Дем'янчук, І. Зязюн, С. Косарецький, Ю. Колісник-Гуменюк, С. Кузнецова, О. Макарова, Л. Масол, А. Маслоу, О. Мороз, О. Музика, В. Орлов, О. Отич, В. Бойчук, Л. Плескач, О. Позднякова, В. Прусак, О. Рудницька, В. Слободчиков, В. Юрченко, Є. Юдіна та ін.

Концептуальні положення щодо підготовки майбутніх викладачів художнього профілю знайшли відображення в Законах України «Про освіту» (1991р., 2017р.), «Про вищу освіту» (2000 р., 2014 р.), «Про інноваційну діяльність» (2012 р.), в Національній доктрині розвитку освіти (2002 р.), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Концепції організації підготовки магістрів (2010). В Указі Президента України «Про заходи щодо відродження традиційного народного мистецтва та народних художніх промислів в Україні» (2006) в Концепції державної програми збереження, відродження і розвитку народних художніх промислів на 2006–2010 роки.

Підготовку майбутніх викладачів художньо-педагогічного профілю у закладах вищої освіти (ЗВО) сьогодні розглядають як цілеспрямований процес формування у студентів здатності до майбутньої фахової діяльності та внутрішньої готовності, важливим аспектом яких є досягнення належного професійного рівня, а також становлення їхньої професійної компетентності, майстерності, професійної позиції та професійної культури для забезпечення конкурентоспроможності на ринку послуг. Водночас існує невідповідність між рівнем сучасної підготовки, рівнем знань, рівнем освіти та якістю підготовки майбутніх фахівців у вітчизняних ЗВО, та потребами і запитами суспільства. Все це зумовлює актуальність проблеми модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців художнього профілю у вищій школі.

Також актуальність даної проблеми визначається: 1) сучасними тенденціями вітчизняної та зарубіжної освіти, пов'язаними з необхідністю реалізації професійно-педагогічної підготовки фахівців; 2) підвищенням вимог до майбутніх викладачів; 3) нерозробленістю концептуальних засад формування цілісного педагогічного знання у майбутніх викладачів.

Фахова підготовка майбутніх викладачів художнього профілю у закладі вищої освіти спрямована на формування не тільки художніх знань, умінь і навичок, а й на всебічний розвиток, мистецької та культурної освіченості, на здатність до творчої самореалізації, новаторства, креативності, саморефлексії.